Statistikansvarig myndighet: Kvalitetsdeklaration version:1

Skogsstyrelsen 2026-05-19

KVALITETSDEKLARATION

Frivilliga avsättningar och certifierad areal

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk och fiske.

Statistikområde

Miljö och sociala värden i skogsbruket.

Produktkod

JO1404.

Referenstid

2025.

Sveriges officiella statistik

Innehållsförteckning

Statistikens kvalitet 3
1 Relevans 3
1.1 Ändamål och informationsbehov 3
1.1.1 Statistikens ändamål 3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov 3
1.2 Statistikens innehåll 3
1.2.1 Objekt och population 3
1.2.2 Variabler 4
1.2.3 Statistiska mått 4
1.2.4 Redovisningsgrupper 4
1.2.5 Referenstider 4
2 Tillförlitlighet 4
2.1 Tillförlitlighet totalt 4
2.2 Osäkerhetskällor 4
2.2.1 Urval 5
2.2.2 Ramtäckning 5
2.2.3 Mätning 6
2.2.4 Bortfall 6
2.2.5 Bearbetning 6
2.2.6 Modellantaganden 6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig 7
3 Aktualitet och punktlighet 7
3.1 Framställningstid 7
3.2 Frekvens 7
3.3 Punktlighet 7
4 Tillgänglighet och tydlighet 7
4.1 Tillgång till statistiken 7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik 7
4.3 Presentation 7
4.4 Dokumentation 7
5 Jämförbarhet och samanvändbarhet 8
5.1 Jämförbarhet över tid 8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper 8
5.3 Samanvändbarhet i övrigt 8
5.4 Numerisk överensstämmelse 8
Allmänna uppgifter 8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik 8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling 8
C Bevarande och gallring 8
D Uppgiftsskyldighet 9
E EU-reglering och internationell rapportering 9
F Historik 9
G Kontaktuppgifter 9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Frivilliga avsättningar av produktiv skogsmark är en central del av den svenska skogs- och miljöpolitiken. Årlig statistik av arealen utgör därför ett viktigt underlag till uppföljning och utvärdering samt till analyser av skogsmarkens användning.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken ska beskriva hur storleken på de arealer skogsägare frivilligt har avsatt för naturvårdsändamål samt hur storleken på de areal som omfattas av certifieringssystemen PEFC (Program for Endorsement of Forest Certification) respektive FSC (Forest Stewardship Council).

Statistiken används för uppföljning och utvärdering av skogs- och miljöpolitik samt som underlag för analys. Arealuppgifterna kan användas för analys och sammanställning tillsammans med andra former av naturvårdsavsättningar till exempel formellt skydda områden eller hänsynsytor.

Användare utöver Skogsstyrelsen är andra myndigheter, departement, internationella organ (till exempel MCPFE, UNECE och FAO), forskningsinstitutioner, skogsbruket och media.

1.2 Statistikens innehåll

Uppgifterna bygger på enkätundersökning och analys av geodata som inhämtas från uppgiftslämnare. Målstorheterna består av

- Frivilliga avsättningar fördelat på areal produktiv skogsmark, län, landsdel och år.
- Frivilliga avsättningar fördelat på areal produktivs skogsmark, ägarklass och år.
- Frivilliga avsättningar fördelat på areal produktiv skogsmark, certifiering och år.
- Certifierad produktiv skogsmark fördelat på län, landsdel och år.
- Certifierad produktiv skogsmark fördelat på ägarklass och år.
- Certifierad produktiv skogsmark fördelat på certifieringstyp och år.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen är samtliga frivilliga avsättningar enligt Skogsstyrelsens definition av frivilliga avsättningar. Där anges en frivillig avsättning som ett område med sammanhängande produktiv skogsmark för vilken markägaren frivilligt har fattat beslut om att åtgärder som kan skada dess naturvärde, kulturmiljövärde och/eller sociala värde inte ska utföras. Området ska finnas dokumenterat i plan eller annan handling. För att utgöra frivillig avsättning ska markägare inte ha erhållit intrångsersättning från staten för det aktuella området.

Datainsamlingen sker med tre olika metoder beroende på fastighetsägartyp. 45 procent av den frivilligt avsatta arealen kommer från stora markägande organisationer som rapporterar geodata på sina avsättningar. Ytterligare 40 procent av arealen kommer från certifierade skogsägare som undersöks via enkät till organisationer som är certifikatägare enligt PEFC eller FSC. Dessa svarar vanligen utifrån totaluppgifter från interna register. Återstående 15 procent kommer från icke-certifierade skogsägare som undersöktes senast 2018.

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är areal frivilliga avsättningar samt produktiv skogsmarksareal som är certifierad enligt PEFC eller FSC. Arealerna fördelas per län och ägarkategori. Den certifierade arealen fördelas också per certifieringssystem.

1.2.3 Statistiska mått

Areal, avrundat till 100-tals hektar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Arealen frivilliga avsättningar redovisas per region (län och landsdelar), per ägarkategori (enskilda och övriga) samt hur arealen frivilliga avsättningar är fördelade på mark som är certifierad eller inte. Certifierad areal redovisas per region (län och landsdelar), per ägarkategori samt per certifieringssystem.

1.2.5 Referenstider

Intermittenta uppgifter för åren 1996–2016. Från och med 2018 årliga uppgifter om hur tillståndet var vid utgången för respektive mätår.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Arealen frivilliga avsättningar har ett flertal osäkerhetskällor som beskrivs nedan. Huvudsakligen rör de kvaliteten på uppgiftslämnarnas interna register och rapportering, antaganden som görs där datatillgången är låg och osäkerheten från stickprovsundersökningen om frivilliga avsättningar i den icke-certifierade skogsmarken.

Tillförlitligheten i statistiken förbättras varje år allteftersom uppgiftslämnare skapar bättre registerhållning och inkommer med reviderade uppgifter för föregående år. Revideringar av tidigare års publicerade skattningar är vanligt för denna statistikprodukt. För senast publicerade årtal är tillförlitligheten god men försiktighet ska iakttas när jämförelser mellan enskilda år görs, särskilt för enstaka län eller ägarkategorier, däremot bedöms tillförlitligheten vara god med längre trender.

2.2 Osäkerhetskällor

Datainsamling sker i maj och avser föregående år. Vissa uppgiftslämnare har svårt att använda den exakta mättidpunkten 31 december föregående år och då kan uppgifterna istället avse februari eller i vissa fall mars, året efter.

<u>Geodata om frivilliga avsättningar hos stora markägare</u>

De större markägare som levererar geodata till statistiken om frivilliga avsättningar kan innehålla överlapp mot formellt skydd och improduktiv skogsmark. Dessa delar rensas bort i en överlappsanalys som görs mot geodata av det formella skyddet samt Nationella Marktäckedata (NMD 2023). Det har dock förekommit att geodata rapporteras inkonsekvent mellan åren vilket påverkar skattningar utan att någon verklig förändring av de frivilliga avsättningarna skett. Enskilda fall av missförstånd av målpopulationen har orsakat felaktig rapportering som senare rättats, till exempel att enbart vissa urval av frivilliga avsättningar räknats med. Tydligare rutiner för uppgiftslämnarna gör att rapporteringen förbättras varje år och revideringar genomförs när bättre uppgifter inkommer.

Osäkerheten kring ägarförändringar av mark och hur snabbt uppgiftslämnare uppdaterar sina interna datamängder efter det är en osäkerhetskälla i statistiken som inte enbart rör geodata för frivilliga avsättningar. Läs mer om det under 2.2.2 Ramtäckning.

<u>Enkätundersökning till certifikatägare</u>

En osäkerhet finns i den enkätundersökning som görs hos certifikatägarna. Dessa svarar utifrån sina interna register och tidigare undersökningar tyder på en viss överskattning av areal jämfört med Skogsstyrelsens definition av frivilliga avsättningar. Det rör sig främst om överlappande arealer med formellt skyddad skogsmark och improduktiv skogsmark. Osäkerheten minskar över tid eftersom registerhållningen hos uppgiftslämnarna förbättras varje år och revideringar av tidigare skattningar görs i takt med att bättre uppgifter inkommer.

Risk för dubbelräkning finns när markägare ändrar sitt gruppcertifikat från en organisation till en annan. Det kan då förekomma en eftersläpning i certifikatinnehavarnas register som gör att arealen under något år är dubbelräknad. Det förekommer även att en markägare kan ha PEFC certifiering via en organisation och sedan FSC via en annan, det leder då också till dubbelrapportering. Skogsstyrelsen gör justeringar för bägge dessa där det finns kännedom om det. Konsekvenserna av dubbelrapporteringen bedöms dock vara små då det rör sig små arealer men kan ha betydelse för enstaka län.

Osäkerhet finns även gällande ofullständig rapportering av län eller ägarkategori och antaganden behöver då göras för att rapporteringen ska bli komplett. Läs mer om det under 2.2.4 Bortfall och 2.2.6 Modellantaganden.

Urvalsundersökning om frivilliga avsättningar hos icke-certifierade markägare

En osäkerhet är skattningen av arealen frivilliga avsättningar hos icke certifierade skogsägare. Arealen icke-certifierad skogsmark uppdateras årligen men andelen frivilliga avsättningar är ett nyckeltal som imputerats från 2010 års undersökning, i statistiken för 2016. För 2016 skattades andelen frivilliga avsättningar inom den icke certifierade areal till 2,3 procent. 2018 genomfördes en ny undersökning där andelen frivilliga avsättningar inom den icke certifierade areal skattades till 3 procent. Denna andel används från årtalen 2018 och framåt i skattningen av de frivilliga avsättningar inom den icke-certifierade skogsmarken. Andelsskattningen finns enbart för landet som helhet medan uppskattning om icke-certifierad areal finns per län och ägarkategori. Samma andel appliceras över alla län och ägarkategorier. Vid senaste publicering var ca 220 000 hektar frivilliga avsättningar inom den icke-certifierade skogsmarken, att jämföra med de 1,4 miljoner hektar frivilliga avsättningar som fanns totalt.

2.2.1 Urval

Datainsamlingen sker med tre olika metoder beroende på fastighetsägartyp. För några större fastighetsägare inhämtas geografiska data för de frivilliga avsättningarna i sin helhet (totalundersöks) årligen och för dessa fastighetsägare inhämtas certifierad areal genom en årlig enkät.

Utöver dessa fastighetsägare inhämtas arealuppgifter om frivilliga avsättningar och certifierad areal genom en totalundersökning av företag och organisationer som innehar ett direktcertifikat eller ansvarar för ett gruppcertifikat inom FSC alternativt PEFC via en årlig enkät. Svaren bygger på totaluppgifter från register alternativt stickprov ur register.

För icke certifierade fastighetsägare inhämtas arealuppgifter intermittent, senast via en undersökning som genomfördes 2018.

2.2.2 Ramtäckning

Samtliga skogsägare går att härleda till någon av de tre undersökningsgrupperna som övervakas varje år, där grupperna överlappar finns kännedom om det.

Ägarförändringar av skogsmarken kan ha eftersläpning i uppgiftslämnarnas egen interna data över deras frivilliga avsättningar och certifierade areal. Större markförsäljningar eller sammanslagningar påverkar därför statistiken under en period och kan leda till både under- och övertäckning. Särskilt påverkas regionala skattningar

men de revideras när uppgiftslämnarna har uppdaterat sina egna register och levererar nya data till Skogsstyrelsen.

Eftersom arealerna i statistiken ska röra produktiv skogsmark är det viktigt att uppgiftslämnarna kan avgränsa vilken av deras skogsmark som är produktiv och improduktiv. Detta är mest aktuellt i norra Sverige. Det kan förekomma övertäckning när improduktiv skogsmark felaktigt inkluderas i statistiken.

För att kunna beräkna hur stor den icke-certifierade arealen är behöver den certifierade arealen som rapporteras i denna undersökning jämföras mot den produktiva skogsmarksarealen utanför det formellt skyddade skogen som skattas av Riksskogstaxeringen. Detta innebär en viss osäkerhet dels eftersom det är skattningar från två olika undersökningar som används tillsammans, dels kan det finnas viss improduktiv areal som rapporterats i den certifierade arealen i denna undersökning. Det senare kan leda till en underskattning av den icke-certifierade arealen.

2.2.3 Mätning

Mätförfarandet utgörs av GIS-analyser och enkätinsamling. Enkäten besvaras via ett Excelark som kontrolleras efter rimlighet och jämtemot föregående års svar. Det ökar tillförlitligheten i statistiken att det är i stort sett samma uppgiftslämnare mellan åren vilket underlättar felsökningen. Det förekommer att uppgiftslämnare fyller i enkäten felaktigt, till exempel genom att ange arealer under fel certifieringssystem eller ägarkategori. Sådana fel upptäcks vanligen genom granskning mot föregående års svar.

Mätningen som beskrevs ovan rör själva datainsamlingen som Skogsstyrelsen genomför. Men eftersom den i sin tur är beroende av mätningen som görs hos uppgiftslämnarna så påverkas statistikens kvalitet till exempel av brister i registerhållningen hos certifikathållare eller inaktuella gränser i geodata.

Ytterligare kontroller av numerisk överrensstämmelse, jämförbarhet över tid med mera genomförs.

2.2.4 Bortfall

I de GIS-analyser som görs av geografiskt underlag finns inget bortfall. För enkäten till certifikatägarna finns bortfall som hanterats genom imputering av det föregående årets resultat. Bortfallet är dock nästan obefintligt vid senaste undersökningsomgången.

Enkätundersökningen innehåller också partiella bortfall till exempel att en respondent inte kan fördela arealen per län eller ägarklass, se 2.2.6 Modellantaganden.

2.2.5 Bearbetning

Utöver hanteringen av bortfall och partiellt bortfall förekommer problem med numerisk överrensstämmelse i enkätsvaren. Vanligtvis att summan av de länsvisa uppgifterna inte motsvarar det värde som angetts för hela landet. I sådana fall används summering av länsvisa uppgifter.

Skattningarna avrundas till närmsta 100-tal hektar vid redovisning. Avrundningsfel kan då finnas i de redovisade tabellerna.

För det underlag som kommer in som heltäckande kartmaterial görs GIS-analys för att ta bort arealer som överlappar med formellt skydd och med andra ägoslag än produktiv skogsmark utifrån Nationella marktäckedata. Detta för att anpassa materialet till Skogsstyrelsens definition av frivilliga avsättningar.

Inkomna enkätsvar bearbetas med Excel och statistikprogramvaran R.

2.2.6 Modellantaganden

Modellantaganden används när uppgiftslämnare inte kan ange till exempel länsindelning eller ägarkategori och det inte finns hjälpdata från tidigare år.

Antaganden kan vara baserat på en ungefärlig bedömning från uppgiftslämnare eller så kan samma fördelning antas som övriga uppgiftslämnare har haft. Behovet av modellantaganden minskar för varje år i takt med att uppgiftslämnare inkommer med mer detaljerade uppgifter.

Uppgiftslämnare kan själva använda modellantaganden när de inte har kompletta register över till exempel skogsmarken inom sina gruppcertifikat. Det kan till exempel vara när de saknar detaljerade uppgifter om markägares frivilliga avsättningar och då använder en genomsnittlig andel frivilliga avsättningar för den certifierade arealen inom deras gruppcertifikat.

Som nämndes ovan så finns bara en nationell skattning av andelen frivilliga avsättningar i den icke-certifierade skogsmarken. Denna andel appliceras på samtliga län och ägarkategorier likadant.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ingen preliminär statistik tas fram.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Publicering sker i maj och avser föregående år vilket ger en framställningstid på fem månader.

3.2 Frekvens

Publicering sker en gång per år.

3.3 Punktlighet

Statistiken redovisades enligt publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten från undersökningen finns i Skogsstyrelsens statistikdatabas, Statistiska meddelanden (2019, 2020) och Statistikfaktablad (2021) samt Frivilliga avsättningar och certifierad areal. Dessutom lägger vi i samband med publicering ut en nyhet på Skogsstyrelsens externa webb. De som valt att prenumerera på statistiknyheter får statistiknyheten via e-post. Nyhet och publiceringsplan finns på statistikens startsida.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Ingen ytterligare statistik är möjlig.

4.3 Presentation

Resultaten läggs ut i tabeller i Skogsstyrelsens statistikdatabas. Där kan användarna skapa egna tabeller och diagram. I Statistiska meddelanden presenteras resultaten i text, diagram och tabeller. Varje undersökning har en egen produktsida på Skogsstyrelsens externa webb. På den sidan presenteras delar av resultaten i text, diagram och med länkar till tabeller i statistikdatabasen. Till produktsidan hör en undersida med fakta om undersökningen. På produktsidan finns länk till kvalitetsdeklarationen.

4.4 Dokumentation

Tidigare underökningar är publicerade som statistiskt meddelanden (startade 2019), i Skogsstyrelsens rapportserie (Meddelande 1/1997, 2/2002, 3/2008, 4/2017 samt Rapport 7/2012) och innehåller utförligare beskrivningar av metod och resultat för dessa specifika undersökningar. Observera att metodiken har varierat mellan undersökningarna. När statistiken avseende 2021 publicerades upphörde det statistiska

meddelandet och ersattes i stället med ett faktablad som upphörde efterföljande år och redovisningen är nu helt webbaserad.

5 Jämförbarhet och samanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Inför underökningen avseende 2016 gjordes en ändring av definitionen för formellt skydd. Ändringen innebar att viss areal som tidigare räknats som frivilligt avsatt togs bort och i stället redovisades som formellt skyddad skog. Till undersökningen för 2018 ändrades definitionen så att kriteriet att frivilliga avsättningar ska vara minst 0,5 ha togs bort. Det ledde till en ökning av arealen med ca 20 000 hektar, ca 1,7 procent av totalarealen.

För skattningar 2010 och 2016 användes undersökningsresultatet från 2010 att 2,3 procent av den icke-certifierade arealen var frivilliga avsättningar. 2018 genomfördes en ny undersökningen där resultatet visade på 3 procent av den icke-certifierade arealen var frivilliga avsättningar. Den nyare skattningen används för de efterföljande åren.

Uppgiftslämnarna gör löpande förändringar i registerhållningen för sin skogsmark och sina frivilliga avsättningar. Ändringar kan vara sena uppdateringar efter försäljningar eller införandet av nya kategoriseringar. När nya data rapporteras kan inte alltid tidigare år ändras på liknande sätt. Det gör att det ibland kan uppstå förändringar i skattningar mellan enskilda år som inte är verkliga förändringar i arealerna frivilliga avsättningar eller certifierad areal. Lägg därför inte för stor vikt vid förändringar mellan närmast liggande årtal. Detta gäller särskilt länsvis jämförelse och osäkerheten är större i Norra Norrland. Däremot är tillförlitligheten bättre vid en mer trendmässig jämförelse som inkluderar många årtal och skattningar för hela landet.

Från och med skattningen för 2025 används nationell marktäckedata 2023 (NMD 2023). Jämfört med tidigare marktäckedata från 2018 påverkar det den totala arealen frivilliga avsättningar genom att arealen produktiv skogsmark skattas något högre med NMD 2023 för större dela av de områden som är frivilligt avsatta.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförelser går att göra inom redovisningsgrupper till exempel mellan län och mellan ägarklasser.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistiken går att samanvända med annan statistik om skogsmarksareal främst formellt skydd, improduktiv skogsmark och hänsynsytor.

5.4 Numerisk överensstämmelse

På grund av decimalfel förekommer enstaka små problem med numerisk överensstämmelse till exempel mellan summan av länsvisa uppgifter och uppgiften för landsdel eller riket.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Kvalitetsdeklarationen avser officiell statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

C Bevarande och gallring

Det sker ingen gallring av primärdata.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken har ingen EU-reglering. Statistiken för arealen frivilliga avsättningar ingår som en del i begreppet FNAWS (Forest Not Available for Wood Supply) som rapporteras till Forest Europe. Statistiken över certifierad produktiv skogsmarksareal används som underlag till Agenda 2030 via en subindikator till SDG 15.2.1 men behöver då kompletteras till att avse skogsmark.

F Historik

Skogsstyrelsen har i sin rapportserie publicerat statistik över arealen frivilliga avsättningar vid flertalet tillfällen under perioden 1996–2017. Från och med 2019 publiceras statistiken löpande som en statistikprodukt inom ramen för Sveriges Officiella Statistik.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet: Skogsstyrelsen

Kontakt: Anders Engström

Epost: anders.engstrom@skogsstyrelsen.se

Telefon: 010-172 17 41